

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

Emil Botta: imaginarul poetic

Rezumatul tezei de doctorat

Coordonator:

Prof. univ. dr. Dorina Lăcrămioara Petrescu

Doctorandă:

Georgiana-Adriana Tituleac

Iași

2026

Cuprins

Introducere	4
I. Etapele creației lui Emil Botta	12
I.1. Considerații preliminare	12
I.2. Perioada raiului întunecat (1937-1943)	13
I.3. Momentul '66: reeditările	23
I.4. Perioada neodihnei (1971-1976)	29
II. Teorii ale imaginarului	35
III. Imaginarul poetic al lui Emil Botta. O tipologie	44
III.1. Preambul asupra taxonomiei imaginarului poetic	44
III.2. Morbidul și funebruul	46
III.3. Dialogul cu moartea	56
III.4. Blesteme, rugăminți și rugăciuni	63
III.5. Pelerin în spațiu și în timp	71
III.6. Visul și visătorul	80
III.7. Dorul și suferința	87
III.8. Tragicul și teroarea	93
IV. Epifanii intertextuale în poezia lui Emil Botta	99
V. Construcția identității prin discurs	107
VI. Influențe în poezia lui Emil Botta	117
VI.1. Influența romantismului	117
VI.2. Emil Botta și filosofia existențialistă	125
VI.2.1. Frământări și soluții. Perspective existențialiste asupra morții	125
VI.2.2. Problema ratării. Profiluri ale ratatului	135

VI.3. Influența expresionismului	144
VII. Spații literare în poezia lui Emil Botta: de la real la mitic ..	153
VII.1. Spații reale.....	153
VII.2. Spații mitice	160
VII.2.1. Spații mioritice.....	162
VII.2.2. Spații egeo-levantine.....	167
VII.2.3. Spații biblice.....	170
Concluzii	185
Bibliografie	192

Rezumatul tezei de doctorat

Redactată sub forma unui studiu monografic, lucrarea de față analizează, urmând demers critic comparativ și interpretativ, imaginarul poetic al operelor lui Emil Botta, pornind de la exercițiile debutului în revista „Bilete de papagal” și până la edițiile revizuite ale volumelor publicate postum. Am ales explorarea categoriei imaginarului, întrucât aceasta permite aprofundarea universului interior al autorului și facilitează cunoașterea felului în care poetul se raportează la realitate. Emil Botta este un scriitor relevant în studiul perioadei interbelice și al perioadei postbelice, întrucât versurile sale relevă spiritul unei generații și alcătuiesc opera unui scriitor complex.

Teza urmărește o serie de obiective precum: analiza imaginarului poetic pornind de la un fundament teoretic complex, întocmirea unei taxonomii a tipurilor de imaginar, evaluarea acestuia prin intermediul principiului teoretic al bazinelor semantice (propus de Gilbert Durand) și surprinderea elementelor imaginarului poetic ce, așezate sub amprenta stilistică a poetului, oferă specificitate universului creației lui Emil Botta. Stabilirea unei tipologii a imaginarului a fost realizată în concordanță cu calitățile ontologice ale scrierilor autorului și a fost organizată (fără a impune o sistematizare rigidă) pornind de la clasificarea acestor bazine oferită de Corin Braga (în primul volum al *Enciclopediei imaginariilor din România*) în următoarele categorii de bazine semantice: bazinul curentelor literare și artistice – romantism, decadentism, expresionism –, bazinul

filosofic, bazinul religios, bazinul folcloric, bazinul istoric și bazinul balcanismului literar.

Din punct de vedere metodologic, tocmai pentru a releva complexitatea imaginarului utilizat de autor, cercetarea prevede o abordare interdisciplinară ce acoperă arealul literar, filosofic, antropologic, psihologic, istoric, geografic și teologic. Pe parcursul celor șapte capitole, lucrarea stabilește încadrări tematice și urmărește evoluția percepției autorului – de la un volum la altul și de la o etapă de creație la celelalte –, traversând bazinele semantice menționate și indexând metamorfozele concretizate în text, provenite din investigarea într-un plan principal a poeziei și într-un plan secundar a prozei scurte a acestuia.

Cel dintâi capitol, „Etapale creației lui Emil Botta”, este realizat dintr-o perspectivă diacronică și are ca scop inițierea în opera vastă a autorului. Odată cu delimitarea celor trei etape de scriere – „Perioada raiului întunecat (1937-1943)”, „Momentul 1966: reeditările” și Perioada neodihnei” – este realizată o trecere în revistă a volumelor publicate în cele patru decenii de activitate. Această secționare a creației literare organizează opera atât din rațiuni cronologice, cât și din considerente tematice, urmărind schimbările de perspectivă, direcțiile literare și filosofice sub influența cărora autorul scrie, metamorfozele tematice, stilistice și de formă, observate în timpul cercetării istoricului textelor sale, supuse periodic reeditărilor.

Al doilea capitol, „Teorii ale imaginarului” urmărește o construirea unui fundament teoretic de actualitate, ce are ca punct de

plecare știința modernă a imaginarului, parcurgând atât studiile secolului trecut, cât și ale secolului în curs. Prin intermediul unei abordări pluriperspectivale, a fost realizată o contextualizare a subiectului și a fost posibilă urmărirea evoluției conceptului, ce a adăugat imaginarului literar și o dimensiune poetică – idee ce apropie imaginea de limbă.

„Imaginarul poetic al lui Emil Botta. O tipologie” este un capitol cu rol aplicativ, căci oferă o analiză detaliată asupra varietății categoriilor de imaginar regăsite în scrierile lui Emil Botta. Dintre acestea, imaginarul morții este cel care deschide, traversează și încheie creația sa, fiind utilizat în toate perioadele de creație, sub formele tuturor influențelor (literare, artistice ori sociale) identificabile, și care alternează cu celelalte categorii de imaginar precum cel arhetipal, folcloric, fantastic, religios, oniric, simbolic, artistic, social, utopic ori distopic. Această tipologie de imaginar „emilbottian” va fi dezvoltată și analizată pe parcursul celor șapte subcapitolele: „Morbidul și funebrul”, „Dialogul cu moartea”, „Blesteme, rugăminți și rugăciuni”, „Pelerin în spațiu și în timp”, „Visul și visătorul”, „Dorul și suferința”, „Tragicul și teroarea”. Fiecare subsecțiune prezintă elementele de imaginar ca un instrument de cunoaștere ontologică a universului poetic sau ca un fel de a modela ființa „de hârtie” și realitatea acesteia, oferind lumii ficționale libertate imaginativă și spirituală.

Toate aceste dimensiuni dezvăluie și alimentează obsesia morții, fapt ce a determinat ca receptarea în epocă a poetului Emil

Botta să se concentreze adesea în jurul subiectului statornic al sfârșitului tragic. Cercetând dimensiunile sufletești profunde fie din perspectiva imaginarului literar, fie în legătură cu studiile de specialitate din domeniul filosofiei, Nicolae Manolescu atribuie un sens kierkegaardian al morbidului¹, iar Doina Uricariu expune moartea de natură abisală², dar lipsită de substanță vizionară, în sens nietzschean.

Următoarea secțiune a tezei, „Epifanii intertextuale în poezia lui Emil Botta” analizează sistemul textual, dezvoltând subiectul intertextualității ca factor creator de imaginar literar. Corespondența textuală facilitează stabilirea influențelor în operele sale și asigură apartenența la imaginarul literar universal. Textele lui Emil Botta, prin intermediul aluziei sau al pastișei, stabilesc relații intertextuale cu o varietate de scrieri, scriitori și tendințe literare, însă prin intermediul autocitării construiesc un intertext de autor. Pusă sub această optică, s-a constatat că opera sa găzduiește categorii de intertext ce vizează palierul tematic (poetic, folcloric, filosofic și biblic), dar care pot fi urmărite și la nivel lexical, semantic, sintactic (prin intermediul similarității frazelor), pragmatic (prin intermediul parodiei, ce apropie poetul de cititor) și stilistic (prin tonul discursului și retorismul frazei).

Prin intermediul versurilor sale, pătrundem într-o lume unică, unde surprindem adesea un poet orientat spre public în timp ce-și prezintă, prin monologuri ample, propria lume. „Construcția identității

¹ Nicolae Manolescu, Un mare poet, „România literară”, nr. 48, 1976, p.9

² Doina, Uricariu, *Apocrife despre Emil Botta*, Ediția a II-a, revizuită și completată, Ed. Universală, București, 2001.

prin discurs” este cel de-al cincilea capitol al studiului și are ca scop examinarea felului în care identitatea lui Emil Botta a fost formată prin intermediul discursului din textele publicate de autor, dar și prin intermediul comunicărilor oferite de omul Emil Botta (articole, interviuri). Demersul critic vizează dialectica identității dintre sine și altul, pentru care am pornit de la teoriile din sfera psihanalizei ale lui Sigmund Freud și am continuat urmărind disocierea identității biografice de cea narativă (textuală), propusă de Paul Ricoeur. În această manieră, a fost posibilă creionarea unui profil identitar complex, căci raportându-ne la profilul empirică, identitatea socială a lui Emil Botta este plurivalentă: actor, poet, prozator și gazetar, iar identitatea „de hârtie” a acestuia multiplică configurațiile identitare. Hermeneutica sinelui în operă a avut ca material de studiu într-o mai mare măsură proza autorului, mai exact nuvela *Un timp mai prielnic*, unde ansamblul identităților interferează și se substituie, dar au fost adăugate trimiteri către poemele sale, întregind, astfel, eul livresc. Dintre tipurile de discurs prezentate (teatral, narativ, poetic, ironic), cel teatral este definitoriu atât personalității biografice, cât și celei textuale. În cazul scriitorului, dedublările și jocul de măști nu aduc un altul, ci un sine (reînnoit).

Capitolul „Influențe în poezia lui Emil Botta” aduce o perspectivă hermeneutică a creației proprii, ce clasifică și tratează elementele de imaginar în funcție de bazinul semantic al influențelor culturale și literare. Trei modele majore sunt sesizabile în corpul operei: două direcții literare și artistice (romantismul și expresionismul) și una filosofică (existențialismul). Fiecărei influențe

îi corespunde un subcapitol, astfel încât „Influența romantismului” așază poezia în continuitate romantică, însă stridențele decadentiste și expresioniste nu permit încadrarea deplină în curentul romantic. Modelul filosofic existențialist constituie un reper ce a determinat individualizarea viziunii artistice a poetului. Subcapitolul „Emil Botta și filosofia existențialistă” expune două soluționări pentru criza existențială a omului modern, privite dintr-un unghi complementar: moartea, dezvoltată în subsecțiunea „Frământări și soluții. Perspective existențialiste asupra morții” și eșecul (ca factor ce poate declanșa o serie de sfârșituri posibile, la care omul se raportează cu luciditate), care a fost analizat în „Problema ratării. Profiluri ale ratatului”. „Influența expresionismului” este ultima subcategorie a influențelor din poezia lui Emil Botta și analizează lirismul exacerbant, construind, în același timp, un imaginar poetic al situațiilor-limită, comparabil cu cel întâlnit în poemele blagiene. Tema morții se păstrează și reprezintă una dintre temele centrale pentru toate cele trei direcții discutate anterior. Dacă în prima etapă de creație, dorul unui sfârșit romantic este asociat cu noaptea și necunoscutul, ulterior viziunea existențialistă domolește caracterul incontrollabil al morții, căci scriitorul „responsabilizează” eul poetic făcându-l răspunzător de viața și de moartea sa. Din optică expresionistă, imaginarul morții capătă o dimensiune extrem de dinamică și, mai ales, violentă.

Cercetarea se încheie cu secțiunea a șaptea, „Spații literare în poezia lui Emil Botta: de la real la mitic”. Aici, analiza teoretică a dimensiunii spațiale urmărește ideea cronotopului interiorizat, întrucât în poeziile lui Emil Botta cele două coordonate, spațiul și timpul, sunt

exprimate afectiv de către instanța lirică. Spațiile reale sunt clasificate în conformitate cu semnificația istorică pe care o transmit, iar spațiile mitice sunt ordonate după criteriul geografic și am demonstrat că ambele categorii zugrăvesc peisaje-radiografii ale angrenajului sufletesc. Spațiile reale au o pondere ridicată, sunt adesea menționate, locuite sau traversate, dar nu păstrează mereu rigoarea acurateții spațiului istoric, ci au fost adaptate realității personale. Dimensiunile mitice se divizează în: spații (mitice) mioritice, egeo-levantine și biblice, acoperind trei arealuri geografice diferite și analizând dimensiunea simbolică a spațiului geografic.

În final, această cercetare doctorală constituie o examinare de ansamblu a creației literare a lui Emil Botta, tratând complexitatea imaginarului poetic și autenticitatea stilistică. Studiul respectă și îndeplinește obiectivele enunțate în prima parte a lucrării, oferind o radiografie a creației literare.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAFIE SPECIFICĂ:

A. VOLUME:

1. BOTTA, Emil, *Poezii*, Editura Eminescu, București, 1979.
2. BOTTA, Emil, *Poezii*, Editura pentru Literatură, București, 1966.
3. BOTTA, Emil, *Scrieri*, text ales și stabilit, studiu introductiv, note și bibliografie de Doina Uricariu, Editura Minerva, București, 1987.
4. BOTTA, Emil, *Un dor fără sațiu. Antologie*, prefață și bibliografie de Doina Uricariu, Editura Minerva, București, 1991.

B. ARTICOLE:

1. BOTTA, Emil, *Despre moartea neobișnuită*, „România literară”, nr. 53, 18 februarie, 1933.
2. BOTTA, Emil, *Înger și demon*, în „Universul literar”, anul XLIX, nr. 15, 6 aprilie 1940.
3. BOTTA, Emil, *Micul discurs*, „Ramuri” (serie nouă), anul VI, nr. 6 (60), 15 iunie, 1969.
4. BOTTA, Emil, *Rondul de noapte*, „Universul literar”, nr 3, 16 septembrie 1939.
5. BOTTA, Emil, *Sensibilități de provincie*, în revista *România literară*, nr. 38, 8 octombrie, 1932.
6. BOTTA, Emil, *Trader Horn*, „Vremea”, anul V, nr. 219, 1932.

7. BOTTA, Emil, *Un motiv ocult al tăcerii*, „România literară”, nr. 54, 25 februarie 1933.

C. INTERVIURI ÎN PERIODICE:

1. BOTTA, Emil, ARION, George,*Ei. bătrâni ca vremea au scris prima filă a epopeii naționale*, „Flacăra”, nr. IV, 1976.
2. BOTTA, Emil, *Călătorie în viitorul care a trecut (de vorbă cu Emil Botta)*, în revista *Luceafărul*, 6 mai, 1972.
3. BOTTA, Emil, MARIAN, B, *Emil Botta scrie ca să realizeze un paradox*, în revista „Facla”, nr. 1337, anul XIV 17 iulie 1935, la rubrica *Literatură-artă-teatru*.
4. BOTTA, Emil, *Un fluviu de foc*, (confidențe luate de Ion Butnaru), *Informația Bucureștiului*, nr. 7295, 26 februarie 1977.

D. MONOGRAFII:

1. CRISTEA, Radu Călin, *Emil Botta despre frontierele inocenței*, Editura Albatros, București, 1984.
2. URICARIU, Doina, *Apocrife despre Emil Botta*, Cartea Românească, București, 1983.
3. URICARIU, Doina, *Ecorșeuri*, Cartea Românească, București, 1989.

E. ANTOLOGII:

1. DROGEANU, Paul P., *Emil Botta interpretat de...*, prefață, note tabel cronologic și bibliografie de Doina Uricariu, antologie, Editura Eminescu, București, 1986.

2. DROGEANU, Paul, *Emil Botta*, prefață, note tabel cronologic și bibliografie de Doina Uricariu, antologie, Editura Eminescu, București, 1986.

F. STUDII CRITICE ÎN PERIODICE:

1. BOGZA, Geo, „România literară”, nr.23/1977.
2. CĂLINESCU, George, *Emil Botta: „Întunecatul April”*, în revista „Adevărul literar și artistic”, seria a III-a, anul XVIII, nr. 864, 27 iunie 1937.
3. CIOCULESCU, Șerban, *Recitind „Versuri” de Emil Botta*, „România literară”, nr. 14, 1972.
4. COMARNESCU, Petru, *Folclor și universalitate în arta poetică a lui Emil Botta*, prefață la vol. Emil Botta, *Poezii*, Editura pentru literatură, București, 1966.
5. CREȚU, Nicolae, *Emil Botta: „Poezii”*, „Iașul literar”, nr. 8, august 1966.
6. DOINAȘ, Ștefan Aug., *Prezențe lirice: Emil Botta*, „Contemporanul”, nr. 47, 1971.
7. FÂNTÂNERU, Constantin, „Întunecatul April”, în *Universul literar*, anul XLVIII, 14 octombrie, 1939.
8. GRIGURCU, Gheorghe, *Emil Botta*, în *Poeți români de azi*, Editura Cartea Românească, 1979.
9. IONESCU, Eugen, *Emil Botta*, „Părerii libere”, anul III, nr. 4, 28 martie 1937.
10. IORGULESCU, Mircea, *Emil Botta „Versuri”*, „România literară”, nr. 12, 1971.

11. IORGULESCU, Mircea, *Moment Emil Botta*, în „România literară”, nr. 15, 12 aprilie 1984.
12. LEONTE, Camelia, *Emil Botta. Căderea din spectacol*, prefață de Ioan Holban, Editura Junimea, Iași, 2009.
13. LIVESCU, Cristian, *Poezia dorului fără sațiu*, „Tribuna”, anul XXI, nr. 26, (1071), 30 iunie, 1977.
14. MANOLESCU, Florin, *Un dor fără sațiu*, „Flacăra”, nr. 45, 1976.
MAXIM, Natașa-Elena, *Reflexe ale gândirii lui Søren Kierkegaard în literatura română interbelică*, Institutul European, Iași, 2019.
15. MANOLESCU, Nicolae, *Un mare poet*, „România literară”, nr. 48, 1976.
16. MĂLĂNCIOIU, Ileana, *Emil Botta juca rolul lui Emil Botta*, „Almanahul literar”, 1980.
17. PILLAT, Dinu, *Scriitori români în perspectiva universală. Emil Botta*, „Secolul 20”, nr. 3, martie 1968.
18. POP, Ion, *Emil Botta – Fascinația și teroarea convenției*, „România literară”, nr. 3, 1972.
19. POPESCU, Radu, *Un dor fără sațiu*, „România literară”, nr. 30, 1977.
20. ROSETTI, Al., *Emil Botta. In memoriam*, „Săptămâna”, nr. 385, 21 aprilie 1978.
21. SEBASTIAN, Mihail, *Emil Botta: „Întunecatul April”*, în „Reporter”, anul V, nr. 21, 11 iulie 1937.

22. STREINU, Vladimir, *Semne noi de lirism*, „Revista Fundațiilor regale”, anul , IV, nr. 9, 1 sept. 1937.
23. TITULEAC, Georgiana-Adriana, *Emil Botta: Construcția identității prin discurs*, în *Identity and Otherness. The Self and The Other*, „Meridian Critic”, No 1 (Volume 46), 2025.
24. TITULEAC, Georgiana-Adriana, *Epifanii intertextuale în poezia lui Emil Botta*, în *Literature as Performance: From Text to Intertext, Via Staging*, „Meridian Critic”, No 2 (Volume 47), 2025.
25. TITULEAC, Georgiana-Adriana, *Reflection on Failure. Emil Botta*, „Journal of Romanian Literary Studies”, Arhipelag XXI Press, nr. 36/2024.
26. TOMUȘ, Mircea, *Emil Botta*, „Un dor fără sațiu”, „Transilvania”, anul LXXXIII, nr. 2, 1977.
URICARIU, Doina, *Emil Botta și poezia sărbătorii*, „Luceafărul”, nr. 32, 7 august 1976.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ:

A. VOLUME:

1. ACTERIAN, Jeni, *Jurnalul unei fete greu de mulțumit (1932-1947)*, ediția a doua, revăzută, prefață de Doina Uricariu, București, Humanitas, 2008.
2. ARGHEZI, Tudor, *Litanii*, Editura pentru literatură, București, 1967.
3. AUSTIN, John L., *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Pitești, 2003.

4. BACHELARD, Gaston, *Pământul și reveriile voinței*, trad. de Irina Mavrodin, Editura Univers, București, 1998.
5. BACHELARD, Gaston, *Poetica reveriei*, trad. din limba franceză de Luminița Brăileanu, prefață de Mircea Martin, Paralele 45, 2005.
6. BACHELARD, Gaston, *Poetica spațiului*, trad. de Irina Bădescu, pref. de Mircea Martin, Paralela 45, București, 2003.
7. BAHTIN, Mihail, *Probleme de literatură și estetică*, Editura Univers, București, 1982.
8. BAHTIN, Mihail, *Problemele poeziei lui Dostoievski*, traducere de S. Recevschi, Univers, București, 1970.
9. BALOTĂ, Nicolae, *Opera lui Tudor Arghezi*, Editura Eminescu, București, 1979.
10. BARBU, Ion, *Versuri și proză*, Editura Minerva, București, 1970.
11. BARTHES, Roland, *Plăcerea textului*, traducere de M. Papahagi, Echinox, Cluj, 1994.
12. BAUDELAIRE, Charles, *Critică literară și muzicală. Jurnale intime*, traducere și note de Liliana Țopa, Editura pentru Literatură Universală, București, 1968.
13. BERGSON, Henri, *Eseu asupra datelor imediate ale conștiinței*, ed. a II-a, traducere de Diana Morărașu, Institutul European, 1998.
14. BERGSON, Henri, *Materie și memorie*, traducere de Cora Chiriac, Polirom, Iași, 1996.
15. BIBERI, Ion, *Thanatos. Psihologia Morții*, Prefață de acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici, Curtea Veche, București, 2000.

16. BLAGA, Lucian, *Opera poetică*, ediție îngrijită de George Gană și Dorli Blaga, Humanitas, București, 2018.
17. BLAGA, Lucian, *Opera poetică*, Humanitas, București, 2013.
18. BLAGA, Lucian, *Poemele luminii*, Editura pentru Literatură, București, 1968.
19. BLAGA, Lucian, *Trilogia culturii*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969.
20. BOGZA, Geo, *Jurnal de sex. Poeme*, Colecția Integral, București, 1929.
21. BOIA, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, traducere din franceză de Tatiana Mochi, Humanitas, București, 2000.
22. BOLEA, Ștefan, *Existențialismul astăzi*, Herg Benet Publishers, București, 2012.
23. BRAGA, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999.
24. BRAGA, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007.
25. BURGOS, Jean, *Pentru o poetică a imaginarului*, traducere de Gabriela Duda și Micaela Gulea, Editura Univers, București, 1988.
26. CAMUS, Albert *Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara*, RAO International Publishing Company, București, 1994.
27. CAMUS, Albert, *Carnete*, traducere din limba franceză de Micaela Ghițescu, RAO International Publishing Company, București, 2002.

28. CĂLINESCU, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982.
29. CĂLINESCU, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, Humanitas, București, 2017.
30. CĂLINESCU, Matei, *Cinci fețe ale modernității*, ediția a III-a, Editura Univers, București, 1995.
31. CĂLINESCU, Matei, *Conceptul modern de poezie. De la romantism la avangardă*, Humanitas, București, 2017.
32. CIORAN, Emil, *Pe culmile disperării*, Humanitas, București, 2000.
33. CROHMĂLNICEANU, Ov. S., *Literatura română între cele două Războaie Mondiale*, vol. II, Editura Minerva, București, 1974.
34. CROHMĂLNICEANU, Ovid S., *Literatura română și expresionismul*, Editura Minerva, București, 1978.
35. CROHMĂLNICEANU, Ovid S., prefață la Emil Botta, *Trântorul*, Editura pentru literatură, București, 1967.
36. DE NERVAL, Gérard, *Călătorie în Orient*, traducere, prefață și note de Micaela Slavescu, Editura Univers, București, 1977.
37. DE SOLIER, René, *Arta și imaginarul*, Traducere de Marina și Leonid Dimov, Cuvânt înainte de Eugen Barbu, Prefață de Ion Pascadi, Editura Meridiane, București, 1978.
38. DOBROGEANU-GHEREA, Constantin, *Opere complete*, vol. VII, Editura Politică, București, 1980.
39. DOINAȘ, Șt. Aug., *Orfeu și tentația realului*, Editura Eminescu, București, 1974.

40. DORONDEL, Ștefan, *Moartea și Apa. Ritualuri funerare, simbolism acvatic și structura lumii de dincolo în imaginarul țărănesc*, prefață de Marianne Mesnil, Paideia, București, 2004.
41. DRAGOMIRESCU, Mihail, *Teoria poeziei*, Editura Librăriei SOCEC & Co., Societate Anonimă, București, 1927.
42. DUBAR, Claude, *Criza identităților. Interpretarea unei mutații*, traducere din limba franceză Gheorghe Chiriță, Editura Știința, București, 2003.
43. DURAND, Gilbert, *Arte și arhetipuri. Religia artei*, trad. de Andrei Niculescu, Editura Meridiane, București, 2003.
44. DURAND, Gilbert, *Aventurile imaginii. Imaginația Simbolică. Imaginarul*, traducere din limba franceză de Muguraș Constantinescu și Anișoara Bobocă Nemira, București, 1999.
45. DURAND, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, trad. de Marcel Aderca, postfață de Cornel Mihai Ionescu, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.
46. DURAND, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului. Introducere în arhetipologia generală*, traducere de Marcel Aderca, București, Univers, 1977.
47. ELIADE, Mircea, *Aspecte ale mitului*, Editura Univers, tradus de PAUL G. Dinopol, prefață de Vasile Nicolescu, București, 1978.
48. ELIADE, Mircea, *Fragmentarium*, Humanitas, București, 1994.
49. ELIADE, Mircea, *Oceanografie*, Editura Cultura poporului, București, 1934.
50. ELIADE, Mircea, *Românii. Scurtă istorie*, prefață de acad. Ioan-Aurel Pop, Editura Teșu, București, 2021.

51. ELIADE, Mircea, *Sacru și profan*, București, Humanitas, 1995.
52. ELIAS, Nobert, *La société de des individus*, Paris, Fayard, 1991.
53. ELIOT, T. S., *Opere poetice. 1909 – 1962*, ediție bilingvă, traduceri de Șerban Foarță, Mircea Ivănescu, Sorin Mărculescu, Adriana-Carmen Racoviță, Humanitas Fiction, în poemul *Tărâmul pustiit* (The Waste Land), București, 2022.
54. EMINESCU, Mihai, *Poezii. Proză literară*, ediție de Petru Creția, vol. I, Cartea Românească, București, 1978.
55. EPICUR, *Epicur și epicureismul antic*, ediția a II-a bilingvă, îngrijită de Andrei Cornea, Humanitas, București, 2021.
56. FOUCAULT, Michel, *Afel de spații. Studii de heterotopologie*, Paideia, colecția „Spații imaginate”, București, 2001.
57. FOUCAULT, Michel, *Istoria nebuniei în epoca clasică*, traducere din franceză de Mircea Vasilescu, ediția a II-a, București, Humanitas, 2005.
58. FREUD, Sigmund, *Despre vis*, Editura Cartex , București, 2020.
59. FREUD, Sigmund, *Psihologia colectivă și analiza Eului*, traducere și studiu introductiv de Lucian Pricop, Editura Cartex, București, 1999.
60. FUNDOIANU, B., *Poezii*, Ediție, note și variante de Paul Daniel și G. Zarafu, Studiu introductiv de Mircea Martin, postfață de Paul Daniel, Editura Minerva, București, 1978.
61. GÉRARD, Genette, *Introducere în arhitext. Ficțiune și dicțiune*, traducere de Ion Pop, Univers, București, 1994.
62. GIRARD, René, *Violența și sacrul*, trad. de Mona Antohi, Nemira, București, 1995.

63. HEGEL, Georg Wilhelm, *Fenomenologia spiritului*, Univers enciclopedic, București, 2000.
64. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și timp*, traducere de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Editura Humanitas, București, 2003.
65. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și timp*, traducere de Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Humanitas, București, 2003.
66. IONESCU, Eugen, *Nu*, Editura Humanitas, București, 1991.
67. IONESCU, Nae, *Prelegeri de filosofia religiei*, Biblioteca Apostrof, ediție îngrijită de Marta Petreu, Cluj, 1993.
68. IONESCU-RUXĂNDIOIU, Liliana, *Limba și Comunicare*, Editura All Educational, București, 2003.
69. JUNG, Carl Gustav, *Arhetipurile și inconștientul colectiv*, traducere de Dana Verescu și Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, București, 2003.
70. KANDINSKY, Vasili, *Über die Formfrage* (Cu privire la problema formei), din *Essays uber Kunst und Künstler*, Berna, 1973.
71. KANT, Immanuel, *Prolegomene. La orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa drept știință*, trad. de Mircea Flonta și Thomas Kleininger, ediția a IV-a, Humanitas, București, 2015.
72. KIERKEGAARD, Søren, *Conceptul de anxietate*, Editura Amarcord, Timișoara, 1998.
73. KIERKEGAARD, Søren, *Scrieri, I (Conceptul de anxietate)*, traducere de Adrian Arsinevici, Editura Amarcord, Timișoara, 1998.
74. LE GOFF, Jacques, *Histoire et mémoire*, Gallimard, Paris, 1988.

75. LE GOFF, Jaques, *Imaginarul medieval*, trad. și note de Marina Rădulescu, Editura Meridiane, București, 1991.
76. LESOVICI, Mircea Doru, *Ironia*, colecția Eseuri de ieri și de azi, Institutul European, Iași, 1999.
77. LEWIS, C. S., *De ce, Doamne? O radiografie a suferinței*, traducere din engleză și note de Tatiana Niculescu, Humanitas, București, 2020.
78. MACEDONSKI, Alexandru, *Poezii*, editura Astro, București, 2015.
79. MANOLESCU, Nicolae, *Metamorfozele poeziei*, Editura pentru literatură. București, 1968.
80. MAVRODIN, Irina, *Poietică Și Poetică*, Editura Univers, București, 1982.
81. MAZILU, Dan Horea, *O istorie a blestemului*, Polirom, Iași, 2001.
82. MESINA, Laura, *Imaginarul medieval. Forme și teorii*, Institutul European, Iași, 2015.
83. MIHALACHE, Andi, ISTRATE, Alexandru, *Romantism și Modernitate. Atitudini, reevaluări, polemici*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2009.
84. MINULESCU, Ion, *Romane pentru mai târziu*, prefață de Nicolae Manolescu, Minerva, București, 2008.
85. MITCHIEVICI, Angelo, *Decadență și decadentism*, Curtea Veche Publishing, București, 2011.
86. NASO, Publius Ovidius, *Metamorfoze*, Ediție îngrijită de Dorin Onofrei, trad. de Ion Florescu, Editura Gunivas, Chișinău, 2001.

87. NIETZSCHE, Friedrich, *Ecce Homo. Cum devii ceea ce ești*, traducerea din germană de Mircea Ivănescu, Humanitas, București, 2012.
88. NIETZSCHE, Friedrich, *Amurgul idolilor*, traducere de Vasile Făteanu și Camelia Tudor, Editura ETA, Cluj-Napoca, 1993.
89. NORBERG-SCHULZ, Christian. *The Concept of Dwelling. On the way to figurative architecture*. New York: Rizzoli. 1985.
90. ODOBESCU, Al. I., *Basme*, Editura Librăriei Leon Alcalay, București, 1908. .
91. PAPADIMA, Ovidiu, *Scriitori și înțelesurile vieții*, Minerva, București, 1971.
92. PATLAGEAN, Evelynne, *L'histoire de l'imaginaire*, „La Nouvelle Histoire”, sub direcția lui Jacques Le Goff, Roger Chartier și Jacques Revel, Editions Retz, Paris, 1978.
93. PECICAN, Ovidiu, *Realități imaginate și ficțiuni adevărate în Evul Mediu Românesc. Studii Despre Imaginarul Medieval*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002
94. PETRESCU, Ioana Em., *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, Minerva, București, 1978.
95. PETROȘEL, Daniela, *Retorica parodiei, Ideea Europeană*, București, 2006.
96. PILLAT, Ion, *Limpezimi*, Litera Internațional, București-Chișinău, 2002.
97. PILLAT, Ion, *Poezii 1906-1941*, ediție definitivă îngrijită de autor, Fundația Regală Pentru Literatură Și Artă, București, 1944.

98. PIRU, Al., *Istoria literaturii române de la început până azi*, Editura Univers, București, 1981.
99. PLEȘU, Andrei, *Despre îngeri*, Humanitas, București, 2003.
100. RICŢEUR, Paul, *La mémoire, l'histoire, l'oubli*, Seuil, Paris, 2000.
101. RICŢEUR, Paul, *Metafora vie*, Editura Univers, București, 1984.
102. RICŢEUR, Paul, *Sinele ca un altul*, traducere din limba franceza de Alina-Daniela Marinescu și Paul Marinescu, cuvânt-înainte de Paul Marinescu, Editura Spandugino, București, 2020
103. RILKE, Rainer Maria, *Cartea imaginilor*, traducere de Dumitru Marian, Paralela 45, 2004.
104. RUSU, Liviu, *De la Eminescu la Lucian Blaga*, Editura Cartea Românească, 1981.
105. SARTRE, Jean-Paul, *Greața. Cuvintele*, traducere de Marius Robescu, Teodora Cristea, RAO, București, 2020.
106. SARTRE, Jean-Paul, *Imaginația*, trad. de Narcisa Șerbănescu, Editura Aion Oradea, 1997.
107. SCARLAT, Mircea, *Istoria poeziei românești*, vol. II, București, Minerva, 1984.
108. SCARLAT, Mircea, *Istoria poeziei românești*, vol. II, Editura Minerva, București, 1984.
109. SCARLAT, Mircea, *Istoria poeziei românești*, vol. III, Editura Minerva, București, 1986.
110. SCHNAPPER, Dominique, *La relation à l'autre*, Paris, Gallimard, 1998.

- 111.SCHOPENHAUER, Arthur, *Lumea ca voință și reprezentare*, vol. I, traducere și glosar de Radu Gabriel Pârvu, Humanitas, București, 2012.
- 112.SEARLE, John R., *A Classification of Illocutionary Acts*, în *Language in Society*, vol. 5, nr. 1, 1976.
- 113.SIMION, Eugen, *Scriitorii români de azi*, Editura Cartea Românească, București, 1978.
- 114.SOPHOCLES. *Tereus* (translated by Lloyd-Jones, Hugh) in *Sophocles Fragments* (Cambridge, Massachusetts: Harvard College, 1996).
- 115.ȘOPTERIANU, Virgil, *Mituri literare moderne și post moderne*, Editura Paidea, București, 2008.
- 116.TITULEAC, Georgiana-Adriana, *The Romantic Imaginary in Emil Botta's Poetry* în volumul *The Power of Dialogue in a Globalized World. Literature* , Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2024.
- 117.TUAN, Yi-Fu. *Topophilia. A Study of Environmental Perception, Attitudes, and Values*. New York: Columbia University Press. 1990 [1974].
- 118.VIANU, Tudor, *Filosofia culturii și teoria valorilor*, ediție îngrijită de Vlad Alexandrescu, Colecția „Cărți Fundamentale ale Culturii Române”, București, Editura Nemira, 1998.
- 119.WATTS, Allan W., *Myth and Ritual in Christianity* , Londra și New York, 1959.

120. WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Filozofia imaginilor*, traducere de Mugurel Constantinescu, ediție îngrijită și postfață de Sorin Alexandrescu, Editura Polirom, Iași, 2005.
121. WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Utopia sau criza imaginarului*, traducere de Tudor Ionescu, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
122. WUNENBURGER, Jean-Jacques, *Imaginarul*, trad. de Dorin Ciontescu-Samfireag, ediție îngrijită și cuvânt înainte de Ionel Bușe, Editura Aius, Craiova, 2022.

B. ARTICOLE:

1. CANȚĂRU, Grigore, „Glose la fenomenul intertextualității”, *Limba română*, nr. 1-3, anul XIV, 2004.
2. ELIADE, Mircea, *Momentul Eminescu*, în „Viața literară”, nr. 3, an X, august-septembrie, 1935.
3. NASTA, Lavinia, *Imaginarul blestemului. Câteva explicații etnolingvistice*, în „Intertext”, nr. 1-2 (53-54), 2020.

C. DICȚIONARE:

1. BRAGA, Corin, *Enciclopedia Imaginariilor Din România*, Polirom, consult. șt. Adrian Tudurachi, București, 2020.
2. VINEREANU, Mihai, *Dicționar etimologic al limbii române. Pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Alcor Edimpex, București, 2009.

D. SELECȚII DIN INTERNET:

1. PECICAN, Ovidiu, *AVALON. Imaginar românesc*, „Observator cultural”, nr. 802, 11.12.2015: <https://www.observatorcultural.ro/articol/avalon-imaginar-romanesc-2/> (consultat la 01.12.2025)
2. PECICAN, Ovidiu, *Enciclopedia imaginariilor din România. Dezbateri cu participarea coordonatorilor celor cinci volume*, „Observator cultural”, nr. 1051, 25.02.2021: <https://www.observatorcultural.ro/articol/enciclopedia-imaginariilor-din-romania/> (consultat la 01.12.2025)